

Lublin, dnia 11. 03. 2018 r.

Prof. dr hab. Krzysztof Szymanowicz
Uniwersytet Marii Curie - Skłodowskiej
w Lublinie
Wydział Artystyczny

**Recenzja pracy doktorskiej i dorobku artystycznego, mgr Agnieszki Jankiewicz
sporządzona w związku z przewodem doktorskim w dziedzinie sztuk plastycznych,
w dyscyplinie sztuki piękne,
wszczętym przez Radę Wydziału Grafiki i Komunikacji Wizualnej
Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu**

Część pierwsza

Mgr Agnieszka Jankiewicz urodziła się 17 kwietnia 1983 roku w Świnoujściu. W 2004 roku rozpoczęła studia magisterskie na kierunku grafika projektowa w Wyższej Szkole Sztuki Użytkowej w Szczecinie, którą ukończyła w roku 2009 na podstawie obrony pracy dyplomowej wykonanej w technice linorytu w pracowni prof. Andrzeja Załeckiego. Od roku 2010 pracowała jako instruktor w pracowni wypukłodruku prowadzonej przez prof. Andrzeja Załeckiego w Katedrze Grafiki Artystycznej Akademii Sztuki w Szczecinie. W roku 2013 uzyskała awans zawodowy i została asystentem. Na tym stanowisku pracuje do dziś prowadząc zajęcia z podstaw grafiki artystycznej, grafiki projektowej dla studentów pierwszego roku. Od początku zatrudnienia czynnie bierze udział w działaniach organizacyjnych Akademii uczestnicząc w pracach związanych z rekrutacją, będąc inicjatorem i współorganizatorem warsztatów, wystaw realizowanych przez Katedrę Grafiki Artystycznej. Jest opiekunem koła naukowego FRAKTAL w ramach którego organizowała wystawy dyplomowe i studenckie. Współpracuje z Domem Kultury *Słowianin* organizując imprezy skierowane do najmłodszych mieszkańców Szczecina.

Pani Agnieszka ma w swoim dorobku artystycznym pięć wystaw indywidualnych: w Muzeum Regionalnym w Szczecinku (2011), w Galerii Kapitańskiej w Szczecinie (2013), w Galerii Rektorskiej w Szczecinie (2013), w Galerii Miejsce Sztuki 44 w Świnoujściu (2014, 2015), oraz uczestniczyła w licznych konkursach krajowych i międzynarodowych, m.in. II Międzynarodowe Triennale Sztuk Graficznych IMPRINT w Warszawie (2011), Międzynarodowe Triennale Grafiki w Bitoli (2012), 33 Mini Print International of Cadaqués w Hiszpanii (2013), w International Printmaking Biennial Of Douro Global Print w Portugalii (2013), Międzynarodowe Biennale Miniatur w Częstochowie (2014).

W 2015 roku zdobyła Grand Prix XI Quadriennale Drzeworytu i Linorytu Polskiego w Olsztynie za prace z cyklu „Powracalność formy”.

Część druga

Pani Agnieszka Jankiewicz wypowiada się w technice linorytu. Z jej pracami mogłem się spotkać na wielu wystawach pokonkursowych, a ostatnio na XI Quadriennale Drzeworytu i Linorytu Polskiego, na którym otrzymała Grand Prix za prace z cyklu „Powracalność formy”. Realizowane przez nią cykle „Uprzedmiotowieni” i „Powracalność formy” są bardzo ważne w jej twórczości, ponieważ mówią nam o inspiracji i charakteryzują postawę artystyczną. Prace te są osobistą refleksją nad współczesnym światem, próbą pokazania współczesnego człowieka poprzez uzależnienie od przedmiotów.

Zatrzymam się przy ostatnich cyklach, nie tylko dlatego, że są ważne w twórczości pani Agnieszki, ale także dlatego, że zostały wykorzystane w pracy doktorskiej. Kompozycja tych prac zbudowana jest na multiplikowanych kadrach mających źródło w fotografii, które poprzez zmianę wielkości i nakładanie się na siebie tworzą nową jakość wizualną. Elementy kompozycji przedstawiające postacie czy przedmioty wyrażane są za pomocą plamy, gubiąc czasami charakter i zbliżając je do abstrakcyjnych form. Wielość tych form i ich kontrast proporcji potęguje niepokój prezentowanego przez artystkę świata ale nie zamazuje przekazu. Pani Agnieszka poszukuje nowych sposobów wizualizacji pozostając wierna technice linorytu. Te poszukiwania doprowadziły ją do realizacji instalacji przestrzennej prezentowanej na wystawie indywidualnej w Miejskiej Galerii Sztuki 44 w Świnoujściu. Prezentowane linoryty nie były odbite tradycyjnie na papierze, a na transparentnym podłożu (pleksi), które pozwoliło na przenikanie, nakładanie się form powstałych

z matrycy linorytu i uzyskanie ciekawego przekazu. W tych działaniach widzimy artystkę, która wybiera drogę eksperymentu i poszukiwania nowych możliwości wizualnych w grafice. Ta postawa artystyczna i zdobyte doświadczenie przełożyły się na realizację instalacji graficznej będącej działem artystycznym pracy doktorskiej. Tytuł doktoratu „W niepamięci ...” wiąże się z rolą pamięci w sztukach plastycznych, która jest integralnym elementem doświadczenia artystycznego.

Obecnie pamięć rozszerzono o pamięć personalną i nie mówi się już tylko o zapamiętywaniu, zapominaniu i przypominaniu sobie, ale o doświadczeniu mnemicznym. Doświadczenie to obejmuje poza wymienionymi także: kodowanie i dekodowanie, konstruowanie, rozpoznawanie, jak również narrację.

Dla pani Agnieszki pamięć, której źródłem jest świat zewnętrzny, zapamiętany lub zapomniany jest tworzywem jej twórczości i wpisuje się w doświadczenie mnemiczne. Człowiek od zawsze szukał możliwości zapisania informacji, tworząc protezy pamięci: obrazy, książki, płyty fonograficzne, aż do współczesnych zapisów cyfrowych na dysku komputera.

Grafika jak żadna inna dyscyplina jest mocno związana z pamięcią poprzez symboliczną tabliczkę woskową Platona, którą w grafice reprezentuje matryca.

Grafika pozwala Agnieszce przenosić ślad pamięci na ślad dłuta w matrycy, który staje się znakiem i opisuje ważne dla artystki wydarzenia, a odbitka graficzna jest dla niej najlepszą formą w której zapisane są te ślady.

Pani Agnieszka w swojej pracy doktorskiej powraca do wcześniejszych matryc, stara się wydobyć z niepamięci przeszłe zdarzenia, doświadczenia i związane z nimi emocje. Rekonstruuje przeszłość i przywraca życie starym matrycom w zupełnie nowym kontekście.

Jej artystyczna praca doktorska pod tytułem „W niepamięci” jest instalacją graficzną składającą się z brył o kształcie dwudziestościanu tworzących ścianę uformowaną w kształt spirali. Instalacja rozpoczyna się od białych brył bez śladu graficznego, idąc dalej ku środkowi bryły stopniowo uzyskują tłoczenia w styropianie, a na końcu występuje druk białą farbą na szarym kartonie. Spirala staje się harmonią pomiędzy ciągłą zmianą i stałą, a także w zależności od kierunku kręcenia, wznoszenia lub opadania zmienia swoje znaczenie. Jest próbą przedstawienia językiem plastycznym trudnej i wymykającej się z pod badań pamięci. Myślę, że Agnieszce to się udało, ponieważ odczytując kształt instalacji skupiamy się na spirali, śledzimy jej ruch, odczuwamy zawartą w niej energię i pewien proces zmiany śladów zapisanych na ścianach brył. Wybrana bryła dwudziestościanu nie jest przypadkowa, ponieważ symbolizuje emocje, marzenia, jedność i należy do idealnych brył Platona, która według niego jest symbolem wszechświata. Występujące na ścianach brył wybrane kadry z wcześniejszych matryc, które przedstawiały fragmenty rzeczywistości:

przedmioty towarzyszące człowiekowi, przestrzenie miejskie wypełnione tłumem ludzi, pomimo to, że wydobyte z czasu przeszłego tworzą nową teraźniejszość i pokazują nam transformację wewnętrznych przeżyć artystki. Widzimy w niej także jak silnie oddziałuje na artystkę rzeczywistość, jak przenika ją codzienność i kształtuje jej postrzeganie świata. Wielokrotność brył w kompozycji, przywołanie zapisanej informacji i użyte środki plastyczne powodują, że instalacja staje się plastyczną formą pamięci.

Od początku, czyli od pierwszej metafory Platona „Tabliczki woskowej” ludzkość szukała środków do rejestracji informacji na zewnątrz pamięci. Sztuczna pamięć, wyraża charakter epoki i tak jak w przypadku instalacji pani Agnieszki, w której wydobywa z niepamięci rzeczy ważne dla współczesnego człowieka jak: globalizm, konsumpcjonizm, staje się ona dziełem artystycznym ale także protezą pamięci. Pani Agnieszka na początku swojej pracy pisemnej wyraźnie przedstawia swoją postawę wobec rzeczywistości,

„Globalizacja ekonomiczna i kulturowa, ideologia konsumpcjonizmu, rozwój technologii, który umożliwia szybki dostęp do informacji – to tylko niektóre elementy charakteryzujące społeczeństwa na całym świecie. Ze względu na to ciągle żyjemy w przesycie informacyjnym, jesteśmy z każdej strony zasypywani wiadomościami (telewizja, gazety, telefony, ulotki, bilbordy na ulicach, Internet), które często są niepotrzebne i nic nie wnoszą do naszego życia. Wiele informacji trafia do niepamięci. Obserwacja świata wokół mnie oraz procesów, jakie w nim zachodzą prowadzi do wyciągnięcia wniosków o zagrożonej kondycji człowieka, który stał się zakładnikiem stworzonej przez siebie cywilizacji”.

Jest ona głosem młodego pokolenia wrażliwego na otaczającą rzeczywistość i ta postawa wyraża się w jej twórczości.

Jej temat niepamięci jest nierozdzielnie złączony z pamięcią i jej rolą w sztukach, dlatego brakuje mi w pracy pisemnej odniesień do artystów dla których pamięć ma szczególne znaczenie w ich twórczości, np. Tomasza Struka i jego *pamięci z drugiej ręki*. Działania Agnieszki w których poszukuje, odkrywa na nowo ślady i konstruuje je w całość, które nabierają nowego znaczenia są jej autorską kreacją. Opis tych działań możemy znaleźć w pracy pisemnej, gdzie dokładnie przedstawia proces twórczy i dobrze uzasadnia podejmowane decyzje, łącząc pracę pisemną z dziełem artystycznym w jedną całość.

Podsumowanie

Praca zatytułowana „W niepamięci ...” stanowi ciekawe rozwiązanie artystyczne, które wykracza poza tradycyjne myślenie o grafice i jest ważnym elementem w dorobku autorki. Moja opinia dotycząca przewodu doktorskiego mgr Agnieszki Jankiewicz jest pozytywna. Przedstawiona do oceny praca doktorska wraz z dorobkiem artystycznym potwierdzonym udziałem w wielu wystawach krajowych i zagranicznych oraz uzyskanymi nagrodami, uzasadniają postawienie wniosku o nadanie przez Radę Wydziału Grafiki i Komunikacji Wizualnej Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu mgr Agnieszce Jankiewicz stopnia doktora w dziedzinie sztuk plastycznych.

Prof. dr hab. Krzysztof Szymanowicz

